

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2012 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 969 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 495 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 274 podniků obchodu a 665 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v říjnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** téměř nezměnilo. 26,7 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 68,4 % jako uspokojivou a 4,9 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 71,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se

5,5 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku, opravy a instalace strojů a zařízení, výroby usní a výroba oděvů. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 23,4 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se mírně zvýšilo, hodnocení **zahraniční poptávky** se zvýšilo také. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 85,6 % tržeb, respondenti s 1,7 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 12,7 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 83,6 % tržeb, jako nízká u respondentů s 14,5 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 1,9 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 83,7 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 14,5 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 1,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 82,7 % tržeb, u 15,3 % za nízkou a u 2 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 10,9 % tržeb, poklesla u 20 % podniků a u podniků se 69,1 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 9,9 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 21,1 % a neměnnost podniků se 69 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 85,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 10,7 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 3,4 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 93,6 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 82,1 %. Podniky, jejichž tržby představují 34,8 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 22,3 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v říjnu zvýšilo a dosáhlo 82 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je opět nedostatečná poptávka, uvádí ji přes polovinu respondentů.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 94,3 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 0,9 % tržeb a zhoršila se u 4,8 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 1,2 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů se 4,2 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 95 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 94 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou stejná, pro příštích **šest měsíců** jsou nižší než v září. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 6,4 % a zhoršení respondenti se 9,4 % tržeb, beze změny s 84,2 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 6,8 % respondentů, u 10,7 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 82,5 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti s 11 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 14,8 % a respondenti představující 74,2 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 71,7 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 11,5 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 16,8 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 65,5 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 12,4 % a se snížením respondenti s 22,1 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 11,1 % tržeb, snížení očekává 24,1 % respondentů a neměnnost 64,8 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 10,2% tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 70,9 % za celý soubor a snížení exportu očekává 18,9 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 11,6 % tržeb, pokles respondenti se 21,5 % tržeb a respondenti se 66,9 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 6,3 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 79,6 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky se 14,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 7,1 % respondentů zvýšení dovozu, 16 % snížení a 76,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 79 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 19,5 % a nedostatečné u podniků s 1,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 76,3 % tržeb, více než dostatečné u 22 % a nedostatečné u 1,7 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce mírný růst tempa **výrobní činnosti** a také tempa **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 12,9 % tržeb, se snížením počítá 18,8 % respondentů a respondenti se 68,3 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 11 % tržeb, neměnný vývoj 67,6 % respondentů a pokles výroby 21,4 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 15 % počtu zaměstnanců. Respondenti s 80,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 4,2 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 5,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 9,9 % tržeb a s neměnností u 84,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 5,6 % tržeb, snížit u 11,3 % tržeb a 83,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 20,4 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 10 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 91,1 % počtu respondentů, u 3,7 % se zlepší a u 5,2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,7 % a snížení 15 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,3 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově zvýšilo, ale oproti hodnotám ze října 2011 je stále nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné **ekonomické situace** v říjnu zvýšilo. Hodnocení celkové poptávky se oproti září zvýšilo také. V říjnu hodnotilo 26,2 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 63,7 % jako uspokojivou a 10,1 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 9,4 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 28,6 % respondentů a u ostatních (se 62 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 49,9% stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 50 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 6,4 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se téměř nezměnilo, pro období příštích **šesti měsíců** vzrostlo. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 79,3 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 5,4 % stavebních prací a zhoršení s 15,3, %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 6 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 26,9 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 67,1 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce neměnnost ve **stavební činnosti** a pokles **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 3,2 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 43,5 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 53,3 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 57,6 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 0,9 % respondentů a snížení 41,5 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 74,4 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 49,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,6 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 23,6 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 50,2 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,8 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 2,7 % své produkce, neměnnost u 83,4 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 13,9 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 30 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 18,3 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 51,2 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 6,9 % a snížení 12,9 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se celkově v říjnu zvýšilo, ale stále zůstává nižší než v říjnu 2011.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** oproti září mírně snížilo. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 35,9 % respondentů, 51 % jako odpovídající sezóně a 13,1 % jako špatnou. Zásoby se téměř nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 89,5 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 9 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 27,6 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy s 67,1 % tržeb a s 5,3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 60 % respondentů, 24,7 % očekává růst a 15,3 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 90,1 % tržeb, 4,5 % předpokládá pokles a 5,4 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně snížila, pro příštích **šest měsíců** se nezměnila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 35,2 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 56 % žádné změny nepředpokládají a 8,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) meziměsíčně mírně pokleslo a v meziročním srovnání je nižší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se v říjnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti září téměř nezměnilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 52,2 % respondentů jako dobrou, 45,5 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,3 % jako špatnou.

Hodnocení říjnové **poptávky** se snížilo, její očekávání pro příští tři měsíce se snížila také. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 20,3 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 70,6 % respondentů a 9,1 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 84,8 % respondentů, růst cen 8,5 % respondentů a 6,7 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 24,3 % respondentů, neměnnost 51,7 % a růst počtu zaměstnanců 24 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro příští **tři měsíce** se téměř nezměnila, pro příštích **šest měsíců** jsou vyšší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) meziměsíčně pokleslo a i v meziročním srovnání je nižší.